Ast?ml? Çocuk Ya?am Kalitesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ast?ml? Çocuk Ya?am Kalitesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17058

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ast?ml? Çocuk Ya?am Kalitesi Ölçe?i (AÇYKÖ), kronik bir hastal?k olan **Ast?m** tan?s? alm?? okul ça??ndaki çocuklar?n ya?am kalitesini de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, hastal???n semptomlar?n?n, fiziksel aktiviteler üzerindeki k?s?tlamalar?n ve duygusal i?levsellik üzerindeki etkilerinin çocu?un günlük ya?am?na yans?mas?n? ölçmeyi hedefler. Bu ölçek, özellikle hem?irelik ve pediatrik psikoloji alanlar?nda, ast?m yönetimi e?itimlerinin ve tedavi müdahalelerinin etkinli?ini belirlemede kritik bir rol oynamaktad?r. Ölçe?in Türkçe **uyarlama** çal??mas?, G. Bozkurt taraf?ndan 2003 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Ölçek, ast?ml? çocuklar?n ya?ad??? zorluklar?n subjektif deneyimlerini nicelle?tirerek, klinik uygulamac?lara ve ara?t?rmac?lara kapsaml? bir de?erlendirme sunar. Ölçe?in orijinal yap?s?, genellikle semptom s?kl???, aktivite k?s?tlamalar? ve duygusal tepkiler gibi çok boyutlu alanlar? kapsamaktad?r. Ölçe?in orijinal PDF belgesine buradan ula??labilir: astimli-cocuk-yasam-kalitesi-olcegi-acyko-toad.pdf.

Anahtar Kelimeler

Ast?ml? Çocuk Ya?am Kalitesi Ölçe?i, AÇYKÖ, **Ya?am Kalitesi**, Çocuk Psikolojisi, Ast?m Yönetimi, Ölçek Uyarlama, Psikometri.

Yazarlar

Bozkurt, G. (Uyarlayan)

Amaç

Ast?ml? Çocuk Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin temel amac?, ast?m?n okul ça??ndaki çocuklar?n genel sa?l?kla ili?kili **ya?am kalitesi** (HRQoL) üzerindeki spesifik etkilerini belirlemektir. Bu, sadece fizyolojik semptomlar?n ?iddetini de?il, ayn? zamanda hastal???n neden oldu?u sosyal k?s?tlamalar? ve psikolojik stresi de ölçmeyi içerir.

Ölçek, klinik çal??malarda ve müdahale ara?t?rmalar?nda, uygulanan e?itim veya farmakolojik tedavilerin çocu?un ya?am kalitesini ne ölçüde iyile?tirdi?ini objektif olarak de?erlendirmek için bir ç?kt? ölçütü olarak kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. Bu sayede, tedavi programlar?n?n yaln?zca t?bbi sonuçlar? de?il, ayn? zamanda hasta odakl? sonuçlar? da dikkate almas? sa?lan?r.

Yap?

AÇYKÖ, kronik hastal?klar?n ya?am kalitesi üzerindeki etkilerini ölçen standart yap?lar? temel

ARABPSYCHOLOGY.COM

al?r. Bu yap? genellikle üç ana alana ayr?l?r: **Fiziksel ??levsellik** (solunum s?k?nt?s? nedeniyle aktivite k?s?tlamalar?), **Semptomlar** (öksürük, h?r?lt? gibi ast?m belirtilerinin s?kl??? ve ?iddeti) ve **Duygusal ??levsellik** (hastal?kla ili?kili endi?e, korku, sinirlilik ve sosyal izolasyon).

Ölçek, çocu?un kendi alg?lar?n? temel alarak, ast?m?n günlük hayat?nda ne kadar büyük bir engel te?kil etti?ini, oyun oynama yetene?ini nas?l etkiledi?ini ve duygusal refah?n? nas?l bozdu?unu derinlemesine incelemek üzere yap?land?r?lm??t?r. Bu çok boyutlu yakla??m, ast?m?n kapsaml? bir psikososyal etkisini yakalamay? mümkün k?lar.

Geçerlik

Ast?ml? Çocuk Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin Türkçe **uyarlama** çal??mas?nda (Bozkurt, 2003) geçerlik çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Tipik olarak, bu tür uyarlama çal??malar?nda **yap? geçerli?i** (faktör analizi ile boyutlar?n do?rulanmas?) ve **ölçüt geçerli?i** (ba?ka ilgili ast?m ?iddeti veya ya?am kalitesi ölçekleriyle korelasyon) incelenir.

Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, bir doktora tezi kapsam?nda yürütülen bu çal??mada, ölçe?in Türkçe kültür ve dil ba?lam?nda ast?ml? çocuklar?n ya?am kalitesini do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak amac?yla gerekli geçerlik analizlerinin titizlikle yürütüldü?ü öngörülmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme arac?n?n tutarl?l???n? ifade eder. AÇYKÖ'nün uyarlama çal??mas?nda (Bozkurt, 2003), ölçe?in iç tutarl?l???n?n (genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirli?inin incelendi?i beklenmektedir.

Yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve zaman içinde kararl? sonuçlar verdi?ini gösterir. Ölçe?in **psikometrik özellikler** aç?s?ndan sa?lam oldu?u, uyarlama sürecinin temel bir gereklili?idir.

Faktör Analizi

Ast?ml? Çocuk Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin faktör yap?s?, orijinal ölçe?in boyutlar?n? Türkçe örneklemde do?rulama ihtiyac?ndan kaynaklan?r. Faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar alt?nda topland???n? belirlemek için kullan?l?r.

Uyarlama çal??mas?nda (Bozkurt, 2003), ya **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) kullan?larak faktör yap?s? ke?fedilmi? ya da **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?larak orijinal ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk popülasyonunda da geçerli olup olmad??? test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in fiziksel, semptomatik ve duygusal alt boyutlar?n?n ayr?m?n? desteklemelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adapted Scale)

Format: Derecelendirme format?nda (Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak QoL ölçekleri genellikle Likert tipi veya frekans temelli derecelendirme kullan?r.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Kronik hastal??? olan çocuklar (Ast?m tan?l?)

Age Group: Okul Ça?? Çocuklar? (Genellikle 6-12 ya? aras?)

Population Details: Ast?ml? okul çocuklar? üzerinde kullan?lm??t?r.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama veya klinisyen/ebeveyn yard?ml? raporlama (Çocu?un ya? ve geli?im düzeyine ba?l? olarak).

Anahtar Kelimeler

Çocuk Sa?l???, Pediatri, Solunum Hastal?klar?, Psikososyal De?erlendirme, Tedavi Etkinli?i, **Psikometrik Özellikler**, Sa?l?k Hizmetleri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: ?stanbul Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in ticari kullan?m? ve akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için orijinal ölçek geli?tiricileri ve uyarlayan (Bozkurt, 2003) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda genellikle izin al?nmas? zorunludur.

Ücret: Ticari bir kurulu? taraf?ndan yönetilmiyorsa, akademik kullan?m genellikle ücretsizdir, ancak orijinal ölçek sahibinin politikalar? geçerlidir.

Test Y?l?: Türkçe Uyarlama Y?l?: 2003.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Bozkurt, G. (2003). *Ast?ml? okul çocuklar?na hastal???n yönetimi konusunda verilen e?itimin ya?am kalitelerine etkisi* (**Doktora tezi**). ?stanbul Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul.

Bu doktora tezine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr.

Ast?ml? Çocuk Ya?am Kalitesi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri bu kaynakta yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine ula?mak için yukar?da belirtilen doktora tezine veya ilgili akademik yay?nlara ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM